STOCKHOLMS ÖVERSIKTSPLAN 1999

STADSBYGGNADSSTRATEGIN • PLANKARTAN - TYPOMRÅDEN OCH PLANERINGSINRIKTNINGAR

STADSBYGGNADS KONTORET

Mars 2003

STOCKHOLMS ÖVERSIKTSPLAN 1999
antogs av kommunfullmäktige den 4 oktober 1999.

Antagandebeslutet överklagades vad gäller reservatet för Österleden. Det har numera vunnit lagakraft genom beslut i Regeringsrätten den 13 november 2002 samt i Länsrätten i Stockholms län den 30 december 2002.

Översiktsplanen ger vägledning för beslut om användningen av mark- och vattenområden och om hur den byggda miljön skall utvecklas och bevaras. Den användas som underlag vid detaljplanering och bygglovsprövning samt vid beslut som rör markanvändning och byggande enligt annan lagstiftning såsom väglag, ellag, miljöbalk m fl.

HANDLINGARNA

Översiktsplanen är presenterad i en rapport med tillhörande separata kartor (SBK 1999:6).

Planen består av två delar. I den första delen "Stockholm inför framtiden" görs en bred genomgång av drivkrafter och förändringsprocesser inom samhällsområden som är vitala för stadens utveckling. Mål och strategier formuleras för det fortsatta stadsbyggandet.

Den andra delen är den egentliga översiktsplanen enligt plan- och bygglagen. Här följs strategin upp med planeringsinriktningar för stadens långsiktiga mark- och vattenanvändning och bebyggelseutveckling. I avsnitten Stockholms byggnadsordning, Stockholms grönstruktur och Kulturhistoriskt värdefulla miljöer ger planen ytterligare vägledning när det gäller att bevara och utveckla Stockholms karaktär och grönstruktur. Till planens andra del hör fem separata kartor.

ÖVERSIKTSPLANENS STADSBYGGNADSSTRATEGI

- BYGG STADEN INÅT

Översiktsplanens strategi innebär att Stockholm utvecklas på ett hållbart sätt genom att staden byggs inåt, dvs

- återanvänd redan exploaterad mark
- bevara och utveckla Stockholms karaktär och grönstruktur
- utveckla det halvcentrala bandet och gör om de äldre industriområdena till stad med ny blandad och varierad stadsbebyggelse
- utveckla attraktiva knutpunkter i ytterstaden med kvalificerad verksamhet
- bygg i goda kollektivtrafiklägen
- komplettera för lokala behov

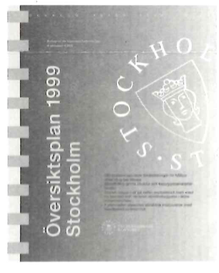

INNEHÅLL

DEL 1 STOCKHOLM INFÖR FRAMTIDEN
– utgångspunkter och strategier för den översiktliga planeringen

Stadsutveckling och planering
Stockholm växer och förändras
Drivkrafter i stadens utveckling
Stadsbyggnadsstrategi
Konsekvensbedömning

DEL 2 ÖVERSIKTSPLANEN
– markanvändning och bebyggelseutveckling

Markanvändning och bebyggelseutveckling
Stockholms byggnadsordning
Stockholms grönstruktur
Kulturhistoriskt värdefulla miljöer

Separata kartor:
- Plankartan STOCKHOLMS ÖVERSIKTSPLAN 1999 Markanvändning och bebyggelseutveckling
- Stockholms byggnadsordning
- Stockholms grönstruktur
- Ekologiskt särskilt känsliga områden
- Kulturhistoriskt värdefulla miljöer

PLANKARTAN - TYPOMRÅDEN OCH PLANERINGSINRIKTNINGAR I KORTHET – se kartan på omstående sida och rapporten sidorna 71–97.

Plankartan visar en övergripande sammanvägd inriktning för stadens utbyggnadsplanering. Planeringsinriktningar redovisas för 12 typområden.

VÄGLEDNING FÖR NÄRMARE PLANERING

Översiktsplanen ger vägledning för beslut om den närmare planeringen av mark- och vattenanvändningen och av bebyggelseutvecklingen. Den planeringsinriktning som planen anger ligger till grund för mer detaljerade planering, i bl a program för detaljplanering. Där görs avvägningar om lämplig utveckling med utgångspunkt från översiktsplanens inriktning, t ex i vilken omfattning kompletteringsbebyggelse kan bli aktuell inom de olika stadsdelarna.

Den mer detaljerade planeringen omfattar även beskrivningar av miljökonsekvenser, som enligt kommunstyrelsens beslut från 1992 skall redovisas i markanvändningsplaneringens alla led. De strategiska konsekvensbedömningar som gjorts i översiktsplanen ger därvid ett övergripande stöd.

PLANERING ÖVER KOMMUNGRÄNSEN

I anslutning till kommungränsen behöver den närmare planeringen samordnas med angränsande kommuners planering. Samordningsbehovet kan även gälla övergripande frågor såsom trafikutbyggnader eller bevarandet av den regionala grönstrukturen.

PLANKARTANS GRÄNSER ÄR SCHEMATISKA

Plankartans gränser mellan de olika typområdena är schematiska. Översiktsplanen ger därför inte något besked om vad som är lämplig markanvändning i gränszonen. Undantagna är gränserna kring de speciella bevarandeområdena Nationalstadsparken, Gamla Stan och Skogskyrkogården, där planen visar en mer bestämd gräns.

Stenstaden

Som markanvändning **stenstaden** redovisar översiktsplanen
– den rutnätsindelade, täta och slutna delen av innerstaden,
– City.

PLANERINGSINRIKTNING

Den varierade och blandade markanvändningen bibehålles.

Den närmare planeringen får utvisa var och på vilket sätt stenstaden kan möta skilda behov samtidigt som dess karaktär och historiska värden bevaras. Stenstaden skall även framöver kunna fylla sin roll i Stockholm som regionens mötesplats, centrum i Mälardalen och Sveriges huvudstad.

I **City** tillvaratas möjligheterna att öka antalet bostäder, liksom att komplettera med verksamheter som tillför liv efter stängningsdags.
På **malmarna** bibehålles bostadsanvändningen.

Parkerna och esplanader bibehålles och utvecklas. Kontakten med angränsande större parker, grönområden och vatten förbättras.

Trafik- och gatumiljön förbättras. En trygg och säker gatumiljö eftersträvas. Tillgängligheten i det offentliga rummet förbättras för personer med funktionshinder.

Tät stadsbebyggelse

Som markanvändning **tät stadsbebyggelse** redovisar översiktsplanen
– alla ytterstadens stadsdelar med övervägande flerbostadshus,
– större flerbostadsområden,
– innerstadens bebyggelseområden utanför stenstaden.

PLANERINGSINRIKTNING

Markanvändningen bibehålles i stort. Områdena kompletteras genom byggande främst för lokala behov och i goda kollektivtrafiklägen. Möjligheterna att återanvända redan exploaterad mark tas till vara, liksom att i högre grad än hittills integrera bostäder och verksamheter. Förutsättningarna att bibehålla eller förbättra närservice uppmärksammas, liksom möjligheterna att förbättra tillgängligheten för funktionshindrade.

Den mer detaljerade planeringen visar på vilket sätt en utveckling med denna inriktning är lämplig även med hänsyn till andra intressen.

Gles stadsbebyggelse

Som markanvändning **gles stadsbebyggelse** redovisar översiktsplanen
– villa- och trädgårdsstadsdelarna,
– övriga områden där småhusbebyggelse dominerar.

PLANERINGSINRIKTNING

Markanvändningen med lägre utnyttjandegrad bibehålles i stort. Områdena kompletteras genom byggande främst för lokala behov och i goda kollektivtrafiklägen. Möjligheterna att återanvända redan exploaterad mark tas till vara, liksom möjligheterna att förlägga icke störande verksamheter till områdena. Förutsättningarna att bibehålla eller förbättra närservice uppmärksammas.

Den mer detaljerade planeringen visar på vilket sätt en utveckling med denna inriktning är lämplig även med hänsyn till andra intressen.

TÄT OCH GLES STADSBEBYGGELSE

Med begreppet stadsbebyggelse avses en blandad användning med i stort sett alla de verksamheter som hör staden till, även om bostadsanvändning i allmänhet dominerar. Detta är ett uttryck för stadsbyggnadsstrategin att i högre grad än hittills söka integrera bostäder och verksamheter av olika slag.

Stadsutvecklingsområde

Som markanvändning **stadsutvecklingsområde** redovisar översiktsplanen
– tolv större och mindre områden som på kortare eller längre sikt kan bli aktuella för ny stadsbebyggelse.

ALLMÄN PLANERINGSINRIKTNING

Markanvändningen förändras till en mångfunktionell och relativt tät stadsbebyggelse. Syftet är att skapa levande och varierade stadsområden genom att i högre grad än hittills integrera bostäder och arbetsplatser. Bostäder, arbetsplatser, service, kulturinstitutioner och parker skall finnas sida vid sida.

Områdena utvecklas efter sina individuella förutsättningar med avseende på exempelvis läge i förhållande till innerstaden och vattnen, markägarförhållanden, topografi, kommunikationer och befintliga verksamheter. De utvecklas vartefter näringslivets struktur förändras. Olika förutsättningar kan finnas även inom ett och samma område. Bl a Stockholms byggnadsordning, redovisningen av kulturhistoriskt värdefulla miljöer och Stockholms grönstruktur ger vägledning för fortsatt planering.

I vissa fall kan det vara lämpligt att planera för att omvandla hela området inom en relativt kort tidsperiod, i andra handlar det om att ha beredskap för en successiv omvandling under en längre följd av år. Översiktsplanen formulerar för dessa en långsiktig viljeinriktning för att hindra låsningar för framtiden.

Nya genomförandemodeller behöver utvecklas. Planeringsförutsättningarna är mer komplicerade här än när det gäller att exploatera jungfrulig mark. Verksamheter pågår och vissa kan bedömas fortsätta. Marken ägs av andra än staden eller disponeras genom långfristiga tomträttsavtal.

Samverkansformer behöver utvecklas där staden tillsammans med markägare, tomträttshavare, boende, företag och andra intressenter deltar. Olika modeller med olika grad av engagemang från stadens och från byggherrarnas sida utvecklas utifrån de olika områdenas förutsättningar. Gemensamma planeringsförutsättningar kan upprättas för ett större område. I program kan läggas fast krav på kvaliteter med avseende på miljö, arkitektonisk utformning, sociala mål och tillgänglighet.

PLANERINGSINRIKTNING OMRÅDE FÖR OMRÅDE, se sidorna 77–79

STADSUTVECKLINGSOMRÅDENA

- Västra City-Barnhusviken
- Hammarby Sjöstad
- Gullmarsplan-Globen-Slakthusområdet
- Lövholmen-Liljeholmen-Årstadal
- Nordvästra Kungsholmen
- Alvik
- Norra Stationsområdet
- Husarviken
- Värtahamnen-Frihamnen
- Mariehäll-Brommafältet-Ulvsunda
- Centrala Älvsjö
- Bromsten-Spånga-Lunda

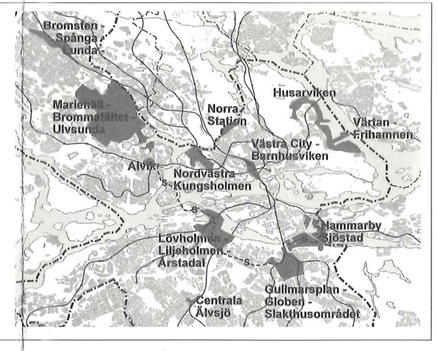

Utredningsområde för framtida stadsutveckling

Som markanvändning **utredningsområde för framtida stadsutveckling** redovisar översiktsplanen
– ett område väster om Hjulsta, mellan Hjulsta trafikplats och kommungränsen

PLANERINGSINRIKTNING

Området utreds för framtida stadsutveckling. Planeringen samordnas över kommungränsen.

Verksamhetsområde

Som markanvändning **verksamhetsområde** redovisar översiktsplanen
– ytterstadens större och mer renodlade områden för kontor, industri, hantverk m m.

PLANERINGSINRIKTNING

Markanvändningen bibehålles i stort och områdena utvecklas i takt med näringslivets behov.

Den mer detaljerade planeringen visar på vilket sätt en utveckling är lämplig även med hänsyn till andra intressen.

Terminalområde m m

Som markanvändning **terminalområde m m** redovisar översiktsplanen två områden
– ett område i Västberga-Årsta,
– ett område i Lunda.

PLANERINGSINRIKTNING

Områdena nyttjas för terminal- och godshantering samt liknande verksamheter. Industrispåren bibehålles. Behovet av skyddsavstånd till annan markanvändning liksom miljöskyddande åtgärder vid tillfarter och inom områdena uppmärksammas särskilt. Bygglov för kontorsanvändning medges enbart för de kontor som direkt behövs för verksamheten.

Område för stadens tekniska försörjning med kraftledning och naturgasledning

Som markanvändning **område för stadens tekniska försörjning** samt **kraftledning** och **naturgasledning** redovisar översiktsplanen
– reningsverken, vissa större energiproduktionsanläggningar och transformatorstationer,
– befintliga kraftledningar med spänning 220 kV, samt reserverar
– Lövsta för framtida anläggningar för stadens tekniska försörjning.
– för utbyggnader av kraftledningar och större naturgasledningar med stationer.

PLANERINGSINRIKTNING

Anspråken på mark för stadens tekniska försörjning uppmärksammas i den närmare planeringen.

Markanvändningen runt de större produktionsanläggningarna får inte förändras så att dagens skyddsavstånd minskar. Utbyggnader av anläggningarna prövas med hänsyn till bl a befintliga skyddsavstånd och kräver att miljökonsekvensbeskrivning redovisas.

Översiktsplanen håller öppet för framtida anläggningar för stadens tekniska försörjning i Lövsta. Utbyggnadens lämplighet prövas i fördjupad planering där miljökonsekvensbeskrivning redovisas. Dagens bebyggelsefria avstånd runt området bibehålles.

Natur och park med viktigt förbindelsestråk för rekreation

Som markanvändning **natur** och **park** och **viktigt förbindelsestråk för rekreation** redovisar översiktsplanen
– den övergripande grönstrukturens natur- och friluftsområden, stränder, naturområden och parker intill och mellan stadsdelarna.
– de förbindelsestråk som kompletterar grönstrukturen och som tillsammans med naturområden och parker bildar ett sammanhängande nätverk genom staden.

PLANERINGSINRIKTNING

Den övergripande grönstrukturens områden och stråk skall bibehållas.

De större natur- och friluftsområdena bevaras och skydd enligt miljöbalken utreds. Områdenas naturkvaliteter tas tillvara samtidigt som användningen för friluftslivet utvecklas. Sambanden med grannkommunernas grönområden stärks.

De kvarvarande naturstränderna bevaras. Nya strandpromenader i ekologiskt känsliga strandzoner undviks.

Mellan och intill stadsdelarna bevaras grönstrukturens rekreationsvärden, samband och framkomlighet. Intill bostadsområden där tillgången till natur och park är särskilt låg uppmärksammas behovet att förbättra rekreationsmöjligheterna.

Tillgängligheten till områdena utvecklas. Åtgärder vidtas för att öka områdenas attraktivitet, särskilt behöver trafikbullret minska.

Förbindelsestråken för rekreation förbättras och utvecklas så långt möjligt.

I den närmare planeringen för stadsdelarna uppmärksammas särskilt den lokala grönstrukturen.

Speciellt bevarandeområde

Gamla Stan

PLANERINGSINRIKTNING

Gamla Stan, Riddarholmen och Helgeandsholmen bevaras som kulturreservat. Gamla Stan förblir en levande stadsdel.

Ett nytt miljöprogram för Gamla Stan tas fram för att ge aktuell vägledning till hur kulturvärdena tas till vara vid förändringar av fastigheter och offentlig miljö.

Nationalstadsparken

PLANERINGSINRIKTNING

Nationalstadsparken behandlas i fördjupning av översiktsplanen. Ett särskilt program ingår med förslag till åtgärder för hur områdets kvaliteter och värden tas tillvara och utvecklas.

Naturreservat inrättas för Norra och Södra Djurgården.

Skogskyrkogården

PLANERINGSINRIKTNING

Skogskyrkogården bevaras som helhetsmiljö. Mark och byggnader sköts på ett sådant sätt att områdets kulturvärden bibehålls. Underhåll sker med största hänsyn till såväl den enskilda byggnadens som kyrkogårdens autenticitet.

Höga byggnader och förändringar av markanvändningen i närområdet, som visuellt eller på annat sätt kan störa den rofyllda miljön på Skogskyrkogården, undviks. Intill kyrkogårdsmuren bevaras en smal trädbevuxen zon och söderut bevaras angränsande delar av Skarpnäcks koloniträdgårdsområde.

Vattenområde med farled

Som **vattenområde** och **farled** redovisar översiktsplanen
– Mälaren och Saltsjön med sina vikar,
– de mindre sjöarna,
– de allmänna farlederna i Saltsjön och i Mälaren.

PLANERINGSINRIKTNING

Vattenområdena i anslutning till hamnarna reserveras för hamnverksamhetens behov.

Framkomligheten i de allmänna farlederna garanteras.

Vattenprogrammets mål för sjöarnas och vattendragens kvalitet och användning ligger till grund vid markanvändningsplaneringen. Inverkan på sjöars och vattendrags hela tillrinningsområde beaktas vid planering och åtgärder.

Vid planeringen för bebyggelse, trafikanläggningar eller ändrad markanvändning uppmärksammas dagvattenfrågan. Särskild hänsyn tas till känsliga markområden och recipienter, bl a till ekologiskt särskilt känsliga områden.

Huvudvägar och spår

Översiktsplanen redovisar
– dagens huvudvägnät och spårbundna kollektiva trafikanläggningar,
samt reserverar för
– de nya sträckningar och större ombyggnader som kan bli aktuella fram till år 2020.

Översiktsplanen redovisar en bruttobild av de flertalet projekt som har diskuterats i olika sammanhang. Planeringen för de övergripande trafikfrågorna fortsätter.

PLANERINGSINRIKTNING

Översiktsplanen håller öppet så att redovisade nya huvudvägar och spår kan byggas eller byggas om. Inga åtgärder får vidtas som kan försvåra utbyggnaderna.

Utbyggnadernas lämplighet prövas i fördjupad planering och i detaljplan. Detta skall ske med stor hänsyn till både trafikfunktion, Stockholms karaktärsdrag, bebyggelse och miljö. Som stöd i arbetet används miljökonsekvensbeskrivningar, där bl a viktiga frågor som hänsyn till naturvärden, buller och rening av trafikdagvatten behandlas.

RESERVAT FÖR UTBYGGNAD AV SPÅRBUNDEN KOLLEKTIVTRAFIK

1 Snabbspårväg Slussen-Gullmarsplan-Älvsjö-Liljeholmen-Alvik--Solna Station-Universitetet
2 Snabbspårväg Häggvik-Barkarby-Vällingby
3 Snabbspårväg Älvsjö-Fruängen-Skärholmen
4 Förlängning av tunnelbanan Hjulsta-Barkarby
5 Tunnelbana Odenplan-Norra station och vidare till Solna
6 Förlängning av tunnelbanan Hagsätra-Älvsjö
7 Tunnelbanekoppling Tekniska Högskolan-Kungsträdgården
8 Ett tredje järnvägsspår genom centrala Stockholm
9 Kungsholmenbanan
10 Ökad kapacitet på Mälarbanan

RESERVAT FÖR UTBYGGNAD AV HUVUDVÄGNÄTET

11 Norra Länken/Lill-Janstunneln mellan Norrtull och Värtan
12 Centraltunneln
13 Klarastrandsledens korsning med Pampaslänken
14 Tranebergsbrons ombyggnad
15 Ombyggnad av E 18 från Hjulsta till E 4, alternativt ny sträckning i tunnel under HjulstaTensta-Rinkeby
16 Tritonbron, en del av Huvudstaleden
17 En fullt utbyggd Huvudstaled i Bromma
18 Yttre tvärleden inkl Västerleden över Mälaröarna
19 Essingeledens Brommagren
20 Ulvsundavägen
21 Södra Länken
22 Nynäsvägen
23 Örbyleden-Magelungsvägen-Älvsjövägen
24 Österleden